

1. Вук Стефановић Каракић унео је 1836. године слово Х у своју азбуку пошто га је чуо у говору једнога града. **Заокружи слово** испред имена тога града.
 а) Крагујевац
 б) Београд
 в) Дубровник
2. **Заокружи слово** испред два тачна одговора који се односе на почетак словенске писмености.
 а) Просветитељска мисија Ђирила и Методија започела је у Моравској, српској кнежевини у долини јужне Мораве.
 б) Ђирило је створио ћирилицу, Методије глагољицу.
 в) Ђирилица је настала после глагољице. Лакша је за читање и писање од глагољице.
 г) Глагољица је створена по принципу колико гласова, толико слова.
3. У сваком низу налазе се по два гласа који припадају одређеној скупини гласова по месту изговора. **Заокружи их!**
 а) Надзубни (алвеоларни): Б, Л, В, Н.
 б) Зубни (дентални): С, Ц, Џ, К.
 в) Предњонепчани: Љ, Ђ, Ћ, Џ.
4. У сваком низу налазе се по два гласа који припадају одређеној скупини гласова по начину изговора. **Заокружи их!**
 а) Струјни (фрикативни): Ф, В, Х, К.
 б) Праскави (експлозивни): Ц, Т, Г, З.
 в) Сливени (африкате): Џ, В, Џ, П.
5. **Подвуци две речи** у којим је употребљено /р/ вокално.
 Црвенеле су се трешље на брдима и пропланцима око Краљева.
6. Поред примера упиши број под којим је наведена гласовна промена остварена у подвученој речи:
 1. Једначење сугласника по звучности, 2. палатализација, 3. јотовање.
 а) Сватови су се веселили на свадби:
 б) У цвећу је било увртих цветова:
 в) Вучица је заостала за вуком:
7. Српски књижевни (стандардни) језик има две варијанте према изговору некадашњег гласа јат (ВЕК : ВИЈЕК).
Наведи ијекавске облике поред наведених екавских:
 а) ДЕТЕ: _____ б) ДЕЦА: _____
 в) ДЕВОЈКА: _____ г) ЦВЕТ: _____
8. а) Заокружи **вокал** на коме је акценат у речима: избавитељ, говорити, Јовановић.
 б) **Подвуци реч** са краткоузлазним акцентом: бегунац, народ, интелигентан.
 в) **Подвуци реч** са дугосилазним акцентом: путник, цар, огледало.
9. Поред примера **наведи назив врсте речи** којој припада подвучена реч: Отворила сам прозор ка светларнику и нагнула се.
 а) прозор: _____
 б) ка: _____
 в) нагнула се: _____
10. **Подвуци непроменљиве речи** у примеру:
 Било је толико питања у једној деčкој глави, а тако мало времена.
11. Поред примера **наведи назив употребљеног падежног облика**.
 У касну јесен, кад се већ греје по становима, нико не би имао душе да живо створење истера напоље.
 а) по становима: _____
 б) нико: _____
 в) душа: _____
 г) живо створење: _____
12. Поред примера **наведи облик номинатива јединине** наведене заменице:
 а) ни о коме: _____
 б) са њом: _____
13. Ти ћеш га препознати зато што сам ти дао његову фотографију.
 Из примера **препиши** глаголске енклитике: _____

14. Ако се употреби префикс ПРЕ-, глагол **ТРЧАТИ** промениће глаголски вид и постаће глагол _____ вида.
(допуни)
15. Не погледавши према столу, узео би новине или књигу, као да је то оно што му је требало. Поред примера наведи назив глаголског облика:
а) не погледавши: _____
б) узео би: _____
в) требало је: _____
16. Одреди службу (функцију) подвучених речи у реченицама:
а) Отворила сам унутрашњи прозор: _____
б) Моја спаваћа соба гледа на улицу: _____
в) Погледала ме је попреко: _____
г) Птице су летеле изнад несташне деце: _____
17. Обележи усправним цртама границе између простих реченица у сложеној:
Зачудило га је што није видео прозоре ни дневно светло, већ му се учинило да се бал одвија у некој земуници и да то никоме не смета.
18. Поред примера наведи број простих реченица у сложеној.
а) Често му се деси, кад му на часу одлутају мисли, да зури у слику и разговара са птицом. _____
б) Морамо да одемо одавде, а никако да кренемо. _____
19. Спој линијом реченицу и назив односа у коме се налазе просте реченице у сложеној.
а) Ни на шта није обраћао пажњу, само се осмехивао. 1) Саставни
б) Видели смо се и срдачно поздравили. 2) Раставни
в) Најпре се сагласио, а онда предомислио. 3) Искључни
г) У јулу је или у Београду или отпутује код рођака. 4) Супротни
20. Испод примера наведи назив зависне реченице по значењу којој припада подвучени део сложене реченице:
а) Тек сада сам схватила шта се десило два дана раније. _____
б) Киша је почела да пада чим сам стигао у школу. _____
в) Нећеш стићи ако ниси кренуо на време. _____
21. Препиши из низа: Београд, шљивик, предграђе
а) Именицу са суфиксом:
б) Именицу са префиксом и суфиксом:
в) Сложеницу од пунозначних речи:
22. Израз типа (Успеће) кад на врби роди грожђе називамо фразеологизмом (идиомом).
а) Тачно.   б) Није тачно.
- Заокружи слово испред тачног одговора.
23. Заокружи слова испред шест правилно написаних реченица.
а) Гледао нас је као да нас не види.
б) Чим загрми он побегне.
в) Причам онако, како сам чуо.
г) Веровали су да ће успети.
д) Пошто је стигао пре времена, сео је да се одмори.
ђ) Један брат је Хришћанин, други је муслиман.
е) Пловио је Атлантским Океаном.
ж) Направили су Снешка Белића.
з) Тврдио је да је Бањалучанин.
и) На бродо градилишту је све било припремљено.
ј) Ветар је дувао са северозапада.
к) Аеро дром је био пун путника.
24. Препознај и напиши назив подвучене стилске фигуре.
а) „Планински врхунци вире из магле“ (Петар Кочић: *Кроз међаву*)
б) „што је небо – да је лист артије,
што је гора – да су калемови,
што је море – да је црн мурећеп,
пак да пишем три године дана,
не би моји' исписала јада!“

(лирска народна песма *Љубавни распјанак*)

в) „Срозала се на руке млађем брату, као пијана, онесвешћена.” (Милош Црњански: *Сеобе*)
 г) „На част теби, мој мили ђевере!

На част теби и чаша и вино,
 поклони ми коња и сокола.” (народна епска песма *Диоба Јакшића*)

25. Пажљиво прочитај наведени одломак и одговори на постављена питања.

„Још двадесетак таких кућица, па онда десетак, то је село К. у горњој Далмацији. Село се разасуло на једном рубу равнице, под брежуљцима. Мала старинска православна црква склонила се за најгушћом гомилом кућа, у средини. А у зачељу села, одвојена, зидала се велика, господска зграда, очевидно богомольја, која би доликовала каквој варошици, а не најсиромашнијем селу Петрова поља.”

а) Наслов дела из кога је наведени одломак је: _____

б) Аутор дела је: _____

в) Врста књижевног дела из кога је наведени одломак је:

- 1) роман 2) приповетка 3) драма

Заокружи број испред тачне тврдње.

г) Врста описа која постоји у наведеном одломку назива се:

- 1) ентеријер 2) портрет 3) екстеријер

Заокружи број испред тачне тврдње.

26. Међу наведеним делима **подвуци** наслов драме:

На Газиместану, Хајдук Станко, Сумњиво лице, Увела ружа, Подне

27. **Прецртaj** појам који не припада следећем низу:

дневник, елегија, биографија, мемоари, аутобиографија, путопис

28. Међу следећим тврдњама само је једна у потпуности тачна.

а) *Писма из Италије* су позната драма Љубомира Ненадовића.

б) Радоје Домановић је познати српски песник.

в) *Стари Вујадин* је епска народна песма тематског круга о ускоцима.

г) *Горски вијенац* Петра Петровића Његоша штампан је исте године када и збирка *Песме Бранка Радичевића*.

Заокружи слово испред тачног одговора.

29. Према наведеним подацима **препознај** и **напиши** име и презиме писца о коме је реч:

а) Он је савремени српски књижевник који је од 1992. до 1993. био председник државе Савезне Републике Југославије. Члан је Српске академије наука и уметности. Најпознатија његова дела су романи: *Далеко је сунце*, *Корени*, *Деобе*, *Време смрти*.

Његово име и презиме је: _____

б) Он је био свештеник, устанички војвода, оснивач и први председник Правитељствујушћег совјета српског. Написао је дело *Мемоари*, у коме је описао своје савременике који су се борили против Турака у Првом српском устанку.

Његово име и презиме је: _____

в) Он је био познати песник војвођанске равнице у другој половини XX века. Писао је радио-драме, сценарија за филмове и ТВ серије. Најпознатије су му књиге за децу и младе: *Плави чујерак*, *Шашава књига* и *Гарави сокак*.

Његово име и презиме је: _____

г) Он је био велики амерички писац који је стварао крајем XIX и почетком XX века. У младости је променио многа занимања, па је тако био: шегрт у штампарији, лађар на реци Мисисипи, копач злата на Дивљем западу, новинар. Најпознатија су му дела: *Краљевић и пројесак*, *Доживљаји Тома Сојера*, *Доживљаји Хаклерија Фина*, *Јенки на двору краља Артур*.

Његово име и презиме је: _____

30. Поред назива књижевног дела напиши ком књижевном роду (лирика, епика или драма) припада:

а) *Грађанин ћелић* _____ г) *Орлови рано лете* _____

б) *Светли ћробови* _____ ћ) *Највећа је жалост за браћом* _____

в) *Ромео и Јулија* _____ е) *Међу својима* _____

з) *Прва бразда* _____ ж) *Зидање Скадра* _____

31. Доврши реченице тако да тврдња буде тачна:

а) Прича фантастичне садржине која почиње поремећајем усталјеног реда збивања, а у којој јунак уз помагаче и чаробне предмете успева да савлада све препреке до срећног kraja назива се _____

- б) Врста строфе која се састоји од два стиха назива се _____
 в) Ауторска лирско-епска књижевна врста која има развијене елементе фабуле, драматичне догађаје који се преплићу са осећањима и размишљањима и асоцијативно повезане мотиве емотивно обојене назива се _____
 г) Стилска фигура која се заснива на супротности речи или целих реченица, а чиме се постижу сликовитост и осећајност назива се _____

32. Повежи ауторе и њихове песме тако што ћеш у кућицу испред наслова песме написати одговарајући број који припада песнику који ју је написао (име једног песника је сувишно):

(.....) Кажи ми, кажи	1. Војислав Илић
(.....) Отаџбина	2. Оскар Давичо
(.....) Зимско јутро	3. Васко Попа
(.....) Очију твојих да није	4. Сергеј Јесењин
(.....) Писмо мајци	5. Ђура Јакшић
(.....) Симонида	6. Милутин Бојић
(.....) Плава гробница	7. Јован Јовановић Змај
(.....) Ламент над Београдом	8. Милан Ракић
	9. Милош Црњански

33. Поред наведеног имена јунака напиши тачан наслов дела у коме се појављује, као и књижевну врсту којој текст припада:

Јунаци: Дело: Књижевна врста:

- а) Дафина Исакович _____
 б) Лујо .....
 в) Малчика.....
 г) Јеротије Пантић.. _____

34. Пажљиво прочитај стихове народних епских песама. На kraју одабраних стихова напиши тачан назив песме у којој се налазе:

а) *Ал' говори Мрљавчевић Гојко:*

„Зло је, моја вијерице љубо,
 имао сам од златнај јабуку,
 па ми данас пајде у Божану,
 паје је жалим, прејорјети' не можу! ”

Стихови су из песме: _____

б) „*О Хајкуна, срце моје драžo,*
штадо ће мени шаке плочетине?”

Коња немам – да с њима ђашкивам.”

*Ојвори му сандук од дукаћа,
 он на друштво дукаће цијели;
 па ухватаи Хајкуну ћевојку,
 одвеје је у земљу Србију,
 довеје је у бијелу цркву,
 од Хајкуне ћради Анђелију,
 па је узе за вјерну љубовију.*

Стихови су из песме: _____

в) *О, старице, моја мила мајко!*

Иду сваји, не воде ћевојке:

Осјала је швоја замјеница

Ни код моја ни код свога двора,

Ни код моје ни код своје мајке,

До у гори ћод јелом зеленом!

Но, старице, моја слатика мајко!

Брзо ћорчи двору бијелому

Па ми стари мекану ћосијељу

Ни дуѓачку ни врло широку,

Ја ши дудо боловати ненђу.

Стихови су из песме: _____

г) *Далеко је снае узгедале,*

мало ближје прег њу шиештале:

закукало девети јудовица,
 затлакало девети сиротица,
 завршиштало девети добри коња,
 заладало девети љути лава,
 закликштало девети соколова;
 и шту мајка ћврда срца била,
 да ѿ срца сузе не пуститиа.

Стихови су из песме: _____

35. Заокружи слово испред тачног одговора на питање: која врста риме је остварена у наведеној

строфи песме Алексе Шантића?

Не плачем само с болом свога срца
 Рад' земље ове убоге и голе;
 Мене све ране мога рода боле,
 И моја душа с њим пати и грца...

- а) парна
 б) укрштена
 в) обгрљена

36. Заокружи слово испред тачног одговора на питање: шта је унутрашњи монолог?

- а) Посебан облик у коме се износе мисли појединог лица, односно његова неизречена размишљања, осећања и слично, онако како се смењују и надолазе у његовој свести.
 б) Врста књижевног дела у коме се износи оштра осуда друштвених мана са циљем да се извргну руглу и подсмеју.

в) Врста стилске фигуре којом се неживим предметима дају особине живих бића.

г) Краћа прозна врста у којој се на занимљив и оригиналан начин расправља и преиспитује о неком значајном животном, научном, уметничком или књижевном питању.

37. Прецртај појам који не припада следећем низу:

словенска антитеза, есеј, епитет, градација, алтерација, асонанца

38. Заокружи слово испред тврдње која се односи на одлике административног функционалног стила:

- а) употреба стручних израза (термина);
 б) пренесена значења речи;
 в) то је тзв. „хладни стил” пун фраза типа: „у складу са горњим насловом”, „поштовани корисниче, обавештавамо вас да...” и слично;
 г) сконцентрисаност на актуелна дешавања и писање вести, извештаја, интервјуа, чланака, фелтона.

39. Набројане одлике су карактеристичне за који од књижевних родова: емоционалност, субјективност, ритмичност, сажетост, асоцијативно низање мотива.

- а) епика
 б) лирика
 в) драма

Заокружи слово испред тачне тврдње.

40. Заокружи ДА уколико је наведена тврдња тачна и НЕ уколико је нетачна:

- а) Елементи структуре драмског текста су: експозиција, заплет, кулминација, перипетија и расплет.

ДА НЕ

- б) Ретардација је врста стилске фигуре.

ДА НЕ

- в) Трагедија је књижевна врста настала из прозних текстова писаних у част старогрчке богиње мудрости Атине.

ДА НЕ

- г) Афоризам је кратка, мудра и духовита изрека којом се изриче истина о животу, свету и о људима.

ДА НЕ

- д) Сатира је књижевно дело у коме се на духовит и подругљив начин изражава осуда једног друштва и људских мана.

ДА НЕ

- ћ) Десанка Максимовић је аутор познате збирке песама *Ђулићи*.
ДА НЕ
41. Заокружи слово испред имена два писца који нису били савременици (нису живели и стварали у истом веку):
а) Иво Андрић и Данило Киш
б) Франческо Петрарка и Милош Црњански
в) Симо Матавуљ и Бранислав Нушић
42. Заокружи слово испред имена јунака романа *Орлови рано лете* Бранка Ђопића:
а) Миона Џамић, Јеленко, Огњан
б) Ђоко Потрк, Јованча, Ник Ђулибр, Жуја
в) Дмитар, Богдан, Анђелија
г) Андрес Сам, Јулија Сабо, пас Динго
43. Наведени епски јунаци су у међусобним родбинским, односно породичним односима. У кућицу поред имена јунака упиши број који одговара датом односу:
(.....) бег Пинторовић и Хасанагиница 1) девер и снаха
(.....) Богдан Јакшић и Анђелија 2) муж и жена
(.....) војвода Пријезда и Јелица 3) брат и сестра
(.....) Марко Краљевић и Јевросима 4) син и мајка.
44. Којој врсти краће фолклорне форме припада следећи пример:
*Бјео шајцу, не бијело се,
већ у јасивој ватри издорјео*
а) загонетка
б) брзалица
в) клетва
г) пословица
45. Подвучи појам који не припада низу обредних лирских народних песама:
коледарске песме, ђурђевске песме, краљичке песме, шаљиве песме, додолске песме